

SCIENTIFIC-METHODICAL JOURNAL OF
«SCIENTIFIC PROGRESS»

ISSN: 2181-1601

2021, MARCH 15

The 21st Century Skills for Professional Activity

Proceedings of the 3rd International
Scientific-Practical Distance
Conference

www.scientificprogress.uz

UZBEKISTAN

SCIENTIFIC-METHODICAL JOURNAL OF
«SCIENTIFIC PROGRESS»
ISSN: 2181-1601

THE 21st CENTURY SKILLS FOR PROFESSIONAL ACTIVITY

PROCEEDINGS OF THE 3rd INTERNATIONAL
SCIENTIFIC-PRACTICAL DISTANCE CONFERENCE

www.scientificprogress.uz

TASHKENT, UZBEKISTAN
2021, MARCH 15

EDITOR-IN-CHIEF

SHAKHLO BOTIROVA

Doctor of Philosophy in Philology, Associate Professor
Chirchik State Pedagogical Institute of Tashkent region

EDITORIAL BOARD

GULJIHAN NURISHEVA

Doctor of Philosophy, Professor
National University of Kazakhstan named after Al Farabi

RAKHMATULLA BEKMIRZAEV

Doctor of Physical and Mathematical Sciences, Professor
Jizzakh State Pedagogical Institute named after Abdulla Qodiri

GULCHEHRA GAFFAROVA

Doctor of Philosophy, Professor
Chirchik State Pedagogical Institute of Tashkent region

SHOIRA DONIYAROVA

Doctor of Philology, Associate Professor
Jizzakh State Pedagogical Institute named after Abdulla Qodiri

MARAT SULTONOV

Doctor of Chemical Sciences, Associate Professor
Jizzakh State Pedagogical Institute named after Abdulla Qodiri

SAYFULLA BOBOEV

Doctor of Biological Sciences, Associate Professor
National University of Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek

ATANAZAR SEYTNAZAROV

Doctor of Technical Sciences, Associate Professor
Academy of Sciences of Uzbekistan

ZUKHRA YAKHSHIEVA

Doctor of Chemical Sciences, Associate Professor
Jizzakh State Pedagogical Institute named after Abdulla Qodiri

MUKADDAS ABDURAKHMANOVA

Candidate of philological sciences, Associate Professor
National University of Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek

BERDIYOR SAPAROV

Doctor of Philosophy in Philosophy, Associate Professor
Tashkent State Agrarian University

OTABEK NASIROV

Candidate of Historical Sciences, Associate Professor
Chirchik State Pedagogical Institute of Tashkent region

MIRZOALI KHUDOYBERGANOV

Candidate of Physical and Mathematical Sciences, Associate Professor
National University of Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek

SURAYYO ESHONKULOVA

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor
Jizzakh State Pedagogical Institute named after Abdulla Qodiri

SHOIRA ABDUJALILOVA

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor
Chirchik State Pedagogical Institute of Tashkent region

BAKHODIR MUMINOV

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Tashkent State Agrarian University

NIGORA ASHURMETOVA

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Tashkent State Agrarian University

NODIRA SOBIROVA

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor
National University of Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek

NODIRA SOATOVA

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor
Jizzakh State Pedagogical Institute named after Abdulla Qodiri

EDITORIAL BOARD

HABIBULLA AHADKULOV

Candidate of Physical and Mathematical Sciences, Associate Professor
Northern University of Malaysia

MAVLUDA RAKHIMSHIKOVA

Candidate of Philosophical Sciences, Associate Professor
University of South Kazakhstan named after Mukhtar Avezov

KULASH TULENTAEVA

Candidate of Historical Sciences, Associate Professor
National University of Kazakhstan named after Al Farabi

ULUGBEK MINGBOEV

Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor
Jizzakh regional Center for Retraining and Advanced Training of

Public Educators

OYBEK HAYITOV

Candidate of Psychological Sciences, Associate Professor
Regional Center for Scientific and Methodological Support,

Retraining and Advanced Training of Physical Culture and Sports

IRODA AZIMOVA

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor
University of Uzbek Language and Literature named after Alisher Navoi

JUMMAGUL ABDURAKHMONOVA

Candidate of Historical Sciences, Associate Professor
Chirchik State Pedagogical Institute of Tashkent region

SOFIYA DJUMAEVA

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor
Tashkent Regional Center for Retraining and Advanced Training of

Public Educators

NAVBAHOR UMAROVA

Doctor of Philosophy in Psychology, Associate Professor
Uzbek State University of Physical Culture and Sports

MAVJUDA TILAKOVA

Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor
Jizzakh Regional Center for Retraining and Advanced Training of

Public Educators

FURKAT RAJABOV

Doctor of Philosophy in Geography, Associate Professor
Chirchik State Pedagogical Institute of Tashkent region

DILFUZA MAHMUDOVA

Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor
National University of Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek

ILHOMJON ASLANOV

Doctor of Philosophy in Geography, Associate Professor
Tashkent Institute of Irrigation and Agricultural Engineers

NILUFAR JURAEVA

Candidate of Technical Sciences, Associate Professor
Chirchik State Pedagogical Institute of Tashkent region

MARINA KOSBERGENOVA

Candidate of Physical and Mathematical Sciences, Associate Professor
National University of Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek

MASHKHURAKHON DARMONOVA

Doctor of Philosophy in History, Senior Researcher
Academy of Sciences of Uzbekistan

XIZMATLAR SOHASINI RIVOJLANTIRISHDA INNOVATSION FAOLIYATINI BOSHQARISH MEKANIZMLARI

Djurayeva Dilnoza Davron qizi
Buxoro davlat universiteti ilmiy tadqiqotchisi

Annotatsiya: Bugungi kunda servis va xizmatlar sohasi iqtisodiyotning muhim tarmoqlaridan biri hisoblanadi. Davlat tomonidan qo'llab quvvatlash siyosatini amalga oshirish, mamlakatimizda xizmat ko'rsatish sohasini rivojlantirishni rag'batlantirish hisobiga ijobiy natijalarga erishildi. Xizmat ko'rsatish sohasini har tomonlama rivojlantirish iqtisodiyotni barqaror rivojlantirish, aholi bandligini ta'minlash va aholi turmush darajasini oshirishning dolzarb masalasidir.

Kalit so'zlar: Xizmat ko'rsatish, barqarorlik, mexanizm, innovatsiya, xizmat, iqtisodiyot, aholi bandligi, rag'bat, ehtiyoj, soha,

Hozirgi sharoitda xizmat ko'rsatish sohasi jamiyat ehtiyojlarini qondirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Xizmat ko'rsatish sohasini rivojlantirish va jamiyat ehtiyojlarini qondirishda uning samaradorligini oshirish innovatsiyalar bilan bevosita bog'liqdir. Shuningdek xizmat ko'rsatish sohasini rivojlantirishning asosiy ko'rsatkichlaridan biri bu xizmatlarning raqobatbardoshligi bo'lib, bu har bir xizmat ko'rsatish korxonasi innovatsion faoliyat darajasi bilan bog'liq. Qayerda yangilik, yangi tartibda ish olib borilsa, o'sha yerda o'sish, rivojlanish, bir xillikdan voz kechiladi. Innovatsion faoliyat zamonaviy iqtisodiyotning murakkab biznes mexanizmi bo'lib, unda tijorat, sanoat, axborot va moliyaviy tomondan turli xil tarkibiy elementlari o'zaro ta'sir qiladi, uning muvaffaqiyatli ishlashi uchun mintaqalar, tarmoqlar, korxonalar va jamiyat manfaatlarini hisobga oladigan o'zgarishlar zarur. Xizmatlar sohasida innovatsion faoliyatni jadallashtirish bu bevosita u yerdagi boshqaruv tizimiga ham bog'liq bo'lib, innovatsion menejment degan yangi tushunchaga duch kelamiz. Innovatsion menejment bu boshqaruvni yangicha usulda tashkil etish tushuniladi. Yangicha innovatsion menejmentga asoslangan iqtisodiy o'zgarishlarning natijalari, real iqtisodiy tarkibni shakllantiradi va faqat moddiy ishlab chiqarish bilan munosabatlar tizimi orqali xizmat ko'rsatish sohasidagi har bir korxonaning ishlashi, o'sishini ta'minlashga yordam beradi. Xizmat ko'rsatishda innovatsion faoliyatning asosiy maqsadi innovatsion biznes bo'lib, u menejment obyekti sifatida paydo bo'ladi va iqtisodiyotni samarali o'zgaririshlarni amalga oshirish uchun zamin yaratadi va rivojlantiradi.[2] Shu bilan birga amaliyot shuni ko'rsatadiki, xizmat ko'rsatish sohasidagi yangiliklar, ayniqsa kichik va o'rta biznesda yaxshi rivojlanmagan va nafaqat korxonalarni ularni amalga oshirish uchun yetarli mablag'lari yo'qligi, balki tadbirkorlik tuzilmalari xodimlari qoida tariqasida innovatsiyalardan foydalanishga qiziqmasliklari va ularni texnik, iqtisodiy, ijtimoiy yangiliklarning uzluksiz zanjiri sifatida qabul qilinmasliklari sababli bunday holatlar kuzatilmoqda. Buni oldini olish uchun bugungi kunda keng ko'lamlı sanoat yutuqlaridan, ilmiy texnologik resurslardan va malakali xodimlarga muhtojlik seziladi. Agar shu muammolar o'z yechimini topsa,

iqtisodiy o'sish ta'minlanadi. Buning uchun xizmat ko'rsatish sohasining innovatsion rivojlanishi iqtisodiy o'sishning kuchli manbasiga aylanishi kerak. Bu sanoatdagi texnologik yangiliklardan ham muhimroq.

Xizmat ko'rsatish sohasidagi yangilik bu- iste'molchilarning ehtiyojlarini yanada samarali qondirishga qodir bo'lgan faoliyat natijasi. Xizmat ko'rsatishning yangi yoki sezilarli darajada takomillashtirilgan usullarni ishlab chiqish va amalga oshirish yangi mablag'ning qariyb yarmini tashkil etadi. Tashkiliy va marketing yangiliklari juda kam uchraydi. Bu mantiqan to'g'ri, chunki so'nggi yillarda xizmatlar sohasida ishlaydigan kompaniyalarning asosiy maqsadi ularning bozor ulushini va mijozlar bazasini kengaytirishdan iborat. [1] Menejment sohasidagi innovatsiyalar inson resurslari, texnologiyalari, moliyaviy oqimlar va axborotlarni boshqalar uchun yangi prinsiplarni qabul qilishni anglatadi. Dunyoda innovatsion g'oyalarga asoslangan boshqaruvning yangi modellari doimo paydo bo'lib kelmoqda va aksariyat kompaniyalarda ushbu malumotlar oqimini boshqarish uchun vaqt yo'q. Shu sababli menejment sohasida o'zgarishlarni kiritish ko'pincha tabiatan tinimsizdir va ko'p jihatdan rahbarning shaxsiyati bilan bog'liq. Dunyo tajribasi shuni ko'rsatmoqdaki, xizmatlar sohasining o'sishi, zamonaviy iqtisodiyotni rivojlantirishning muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Ta'kidlash joizki, rivojlangan davlatlarda xizmatlarining ulushi yalpi ichki mahsulot (YAIM) ning 2/3 dan 3/4 gachani tashkil qiladi. Shu bilan birga, xizmat ko'rsatish sohasining barqaror o'sishi aholi bandligi darajasiga keskin ta'sir ko'rsatmoqda.

Xizmatlar sohasida innovatsiyalarni rivojlantirishda innovatsion infratuzilmani shakllantirish mexanizmi quyidagi tamoyillarga asoslangan bo'lishi lozim:

- yuqori qo'shilgan qiymatli, yuksak, texnologiyaga asoslangan, raqobatbardosh innovatsion xizmat ko'rsatishni tashkil qilish, bunda asosiy e'tiborni mavjud ilmiy-tadqiqot muassalari, sanoat korxonalari va kredit moliya tashkilotlariga qaratish;

- Innovatsion loyihalarni amalga oshirish bilan bog'liq hatti harakatlarni muvofiqlashtirishni va barqaror o'zaro aloqalarni ta'minlovchi infratuzilma obyektlarining yaxlit majmuasini barpo etish.

Bizning fikrimizcha, xizmatlar sohasida innovatsion faoliyatini boshqarish usuli bu boshqaruvchi tizimining boshqaruv obyektiga ta'sir ko'rsatib, u o'z ichiga innovatsiyalarni, innovatsion jarayonni va innovatsiyalarni sotish munosabatlarini oladi. Innovatsiyalarning asosiy mohiyati har doim ularga qo'yiladigan investitsiyalarning harakati bilan bog'liqdir. Shu sababli, xizmatlar sohasi innovatsion faoliyatini boshqarishning barcha usullari bozorda innovatsiyarning harakatlanishi jarayonida yuzaga keladigan pul munosabatlariga asoslanadi. Demak, xizmatlar sohasi innovatsion faoliyati, boshqarish usullarining umumiy mazmuni bo'lib, bir tomondan innovatsiyani ishlab chiqaruvchi yoki sotuvchi o'rtasida yuzaga keladigan pul munosabatlarining innovatsiyaga ta'siri hisoblansa, boshqa tomondan, ushbu innovatsiyaning xaridori o'rtasida yuzaga keladigan pul munosabatlarining innovatsiyaga ta'siri hisoblanadi.

Xizmatlar sohasi innovatsion faoliyatini boshqarish usullarining ta'siri yangiliklarni ishlab chiqarish yoki sotish sohasiga yo'naltirilishi mumkin. Ushbu yo'nalishlar innovatsion jarayonning strukturasi belgilaydi. Xizmatlar sohasi

innovatsion faoliyatini boshqarish usullarini quyidagi guruhlarga bo'lish mumkin: faqat innovatsiyani ishlab chiqarishga ta'sir ko'rsatadigan usullar; innovatsiyani ishlab chiqarishga, ham uni sotish, oldinga siljitish va tarqatishga ta'sir ko'rsatadigan usullar; faqat innovatsiyani sotish va tarqatishga ta'sir ko'rsatadigan usullar. Xizmatlar sohasi innovatsion faoliyatini boshqarish usullarining ikkinchi guruhi innovatsiya reinjeneringi va brend strategiya kabi usullarni qamrab oladi.

Innovatsiya muhitining bugungi ahvoli qisqa muddatlarda xizmatlar sohasining innovatsion darajasini oshirishga imkon bermaydi. Shu sababli uni rivojlantirish uchun davlatning qo'llab quvvatlanishi zarur. Demak davlat tomonidan xizmatlar sohasi subyektlariga innovatsion g'oya, hamda yuqori texnologiyalarni joriy qilishda ko'proq imtiyoz berilishi innovatsiyalarni xizmatlar sohasidagi natijasi yuqori texnologiyalarni joriy qilishda ko'proq imtiyoz berilishi innovatsiyalarni xizmatlar sohasidagi natijasi yuqori samara beradi.

Mamlakatimizda xizmatlar sohasining innovatsion faoliyatini rivojlantirish uchun bir qator muhim vazifalarni amalga oshirish zarur. Bulardan, birinchisi xizmatlar sohasining ilmiy texnikaviy axborotdan foydalanishdagi yuqori transaksion xarajatlarni kamaytirish; ikkinchidan, biznesga xizmat ko'rsatuvchi infratuzilma tizimini yaxshilash; uchinchidan; xizmatlar sohasi subyektlari innovatsion faoliyatining samarasini oshirish borasida innovatsion marketingni keng tatbiq etish

Agarda biz zamonaviy, ilg'or va tejamkor texnologiyalardan tovarlarning yuqori sifati va iste'mol xususiyatlarini ta'minlashga xizmat qiladigan innovatsion texnika va texnologiyani yaratish tizimini joriy etsak sifatli mahsulotlarni ishlab chiqarishni yanada kuchaytirishga erishishimiz mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Мирзияев Ш.М. УКАЗ. Об Утверждении Стратегии Инновационного Развития Республики Узбекистан на 2019-2021 годы.
2. Гулаков Н.В. Организация инновационного процесса на предприятиях сферк услуг// Вестник Чувашского университета. 2011.-№ 1.-0,4 п.л.

Расулов Хайдар Раупович, Камариддинова Шохзода Рахмат кизи

Об одном квадратично стохастическом операторе с непрерывным временем (pp. 145-146)

Бобоева Муяссар Норбоевна, Жураева Жасмина Журъат кизи

Преимущества преподавания математики в связи с другими предметами (pp. 147-148)

Sayliyeva Gulrux Rustam qizi, Choriyeva Gulhayo Shavkat qizi

Bir okean ekosistemasi qo'zg'almas nuqtalarini aniqlash haqida (pp. 149-150)

Умарова Умида Умаровна, Ашурова Мафтуна Али қизи

Знаменитые задачи, решаемые при помощи графов (pp. 151-152)

Хайитова Хилола Гафуровна, Ибодова Севарабону Тухтасиновна

Философия чисел (pp. 153-154)

Исмоилова Дилдора Эркиновна

Определитель Фредгольма ассоциированный с обобщенной модели Фридрикса (pp. 155-156)

Abdullayeva Rukhsora

Zulfiya is a Symbol of Love and Loyalty (pp. 157-158)

Наргиза Сотволдиева

Интернет нашрлар фаолиятида тил қоидаларининг бузилиши ва медиа саводхонлик масаласи (pp. 159-162)

Juraboyev Bakhromjon Bakhtiyor ugli

Using Authentic Materials on English Lessons (pp. 163-165)

Abdullayeva Rukhsora

Short Information about Sheikhzade Maksud (pp. 166-167)

Djurayeva Dilnoza Davron qizi

Xizmatlar sohasini rivojlantirishda innovatsion faoliyatini boshqarish mexanizmlari (pp. 168-170)

Саидова Мохирўза Фарход қизи

Тахрир муҳаррирнинг юзи ёхуд жараёндаги тафталогия муаммолари (pp. 171-173)

Shayxislamov Nursulton Zamon o'g'li

Tilshunoslik nazariyasi va tushunchasi (pp. 174-176)

Sayitova Mehinbonu Abduqayumovna

On a Non-Linear P-ADIC Dynamical System (pp. 177-178)

Bahronov Bekzod Islom o'g'li

Ikki o'lchamli qo'zg'alishga ega Fridriks modelining xos qiymatlari haqida (pp. 179-180)

Jo'raqulova Farangis Murot qizi

O'ng tomoni ikkinchi darajali ko'phad bo'lgan differentsial tenglamalar sistemasining maxsus nuqtalari (pp. 181-182)

Дустова Шахло Бахтиёрвна, Кодиров Сухайл Орифжонович

Интегрирование биномиальных дифференциалов (pp. 183-184)

Дустова Шахло Бахтиёрвна, Хамитова Мадинабону Мирзохид кизи

Логарифм. Логарифмическая функция и её свойства (pp. 185-186)